

TIL LÆREREN – God latin 3

Perspektiv til ALT FORVANDLES

Lucius Annaeus Seneca: Epistula 108, kap. 17-22

I epistula 108 skriver Seneca til Lucilius om, hvor vigtigt det er at dosere sine kræfter og sin energi og ikke give sig i kast med mere, end man kan magte, eller med noget, der fx fører til umoral og overforbrug. Seneca fortæller, at han selv har øvet sig i det fra helt ung, og at han fx ikke spiser østers og svampe (for det er ikke mad, men lækkerier, der bare får os til at spise for meget) og heller ikke bruger parfume (for den bedste duft på kroppen er *ingen* duft). Og i den forbindelse fortæller han også, at han som ung var vegetar.

Seneca var påvirket af den græske filosof Sotion, som levede i begyndelsen af 1. årh. e.Kr., og meget tyder på, at Pythagoras og hans tanker har været 'in' i Rom, og dermed også har inspireret Ovid.

.....

17. Nu, hvor jeg er i gang med at med at forklare dig, hvordan jeg som ung kastede mig over filosofien med langt større entusiasme, end jeg udviser i dag, hvor jeg er blevet gammel, er jeg ikke flov over at indrømme, hvor begejstret jeg var for Pythagoras. Det var Sotion, som mere end en gang fortalte mig, hvorfor Pythagoras ikke spiste kød, og hvorfor Sextius senere heller ikke gjorde. Deres begrundelser for at gøre det var meget forskellige, men begge prisværdige.

18. Sextius mente, at der var fødevarer nok til mennesket også uden at udgyde blod, og at man blev vænnet til grusomhed, når man slagtede dyr for nydelsens skyld. Dertil mente han, at man burde holde igen med luksuspræget mad, og havde den opfattelse hævdede, at en varieret kost modarbejder et godt helbred og er unaturligt for kroppen.

19. Pythagoras derimod sagde, alle levende væsner er i slægt med hinanden, og at der er en forbindelse og udveksling mellem sjælene, som igen og igen vandrer fra én fysisk form til en anden. Hvis man skal tro, hvad han siger, går ingen sjæl til grunde, den har ikke en gang en hvileperiode, undtagen i det meget korte tidsrum, hvor den overføres til en ny krop. Vi kan komme tilbage til, hvor mange skiftende tider og hvor mange boliger en sjæl skal vandre igennem inden den vender tilbage til et menneske. Under alle omstændigheder skabte han en frygt i mennesker for at begå en forbrydelse, ja for måske at myrde en slægtning, - for uden at vide det kunne man jo komme til at gå løs på en forfaders sjæl og flænse den med en kniv eller med tænderne, hvis altså en eller anden beslægtet ånd lige nu havde bolig i det dræbte dyr.

20. Da Sotion havde fremlagt deres tanker og suppleret med sine egne argumenter, sagde han: ”Tror du ikke på, at sjælene bliver knyttet til snart den ene og snart den anden krop, og at det, som vi kalder død, blot er en vandring til et andet sted? Tror du ikke på, at den sjæl, som engang havde hjemme i et menneske, nu bor blandt vores husdyr eller de vilde dyr eller havets dyr? Tror du ikke på, at intet i denne verden går til grunde, men blot skifter opholdssted? Og på, at det ikke kun er himmellegemerne,

der drejer rundt i faste kredsløb, men at også levende væsner bevæger sig gennem skiftende baner, og at deres sjæle vandrer i ring? De tanker har store mænd dog troet på.

21. Så lad være med at komme med din egen mening, men lad spørgsmålet være åbent og uafgjort. For hvis Pythagoras' tanker er sande, er det ikke at spise dyr det rigtige at gøre. Hvis de ikke er sande, er det at vise mådehold. Og skader det dig at tro på det? Det er jo løvers og gribbes mad, jeg tager fra dig.

22. Inspireret af Pythagoras tanker, holdt jeg op med at spise kød, og efter et år var det blevet en vane - det var helt uproblematisk, ja ligefrem behageligt. Jeg syntes, at jeg var mere aktiv mentalt, selvom jeg i dag ikke vil kunne sige dig med sikkerhed, om det var sådan.

Og så spørger du nok, hvorfor jeg holdt op med at være vegetar? Min ungdom faldt sammen med Tiberius Cæsars første regeringsår. Dengang var man i gang med at forbyde nogle fremmede religiøse ritualer, og et af de punkter man fremførte som tegn på religiøs fanatisme var, at man afholdt sig fra at spise kød. Så da min far bad mig om det – ikke fordi han var bange for, at jeg blev anklaget, men fordi han hadede filosofien bag – vendte jeg tilbage til mine gamle vaner. Og han havde ikke besvær med at overtale mig til at begynde at spise bedre mad.